

Znaleźli schronienie

W odremontowanych salach dawnego pałacu Radziwiłłów w Sichowie pod Staszowem otwarto arcyciekawą wystawę przygotowaną we współpracy z Biblioteką Jagiellońską.

6 listopada 1939 roku hitlerowcy aresztowali i osadzili w obozie Sachsenhausen ponad 150 krakowskich profesorów. To wydarzenie przeszło do historii pod nazwą „Sonderaktion Krakau”. Niektórzy naukowcy nigdy nie powrócili już do domów. Wielu przypłaciło uwięzienie zdrowiem.

Odremontowany pałac stanie się siedzibą Domu i Biblioteki im. Zofii i

Krzysztofa Radziwiłłów

Liczne protesty płynące z całego świata sprawiły, że po kilku miesiącach część profesorów zwolniono. Na zaproszenie Zofii i Krzysztofa Radziwiłłów czterech przybyło do Sichowa, by w zaciszu wiejskiej posiadłości zregenerować siły. W tym gronie byli: Jan Dąbrowski, Tadeusz Estreicher, Tadeusz Szydłowski oraz ks. Konstanty Michalski - wybitny filozof i były rektor UJ. To właśnie w Sichowie powstało jedno z jego najgłośniejszych dzieł „Między heroizmem a bestialstwem”. Ksiądz Michalski jeszcze przed wojną często gościł w tych okolicach. Po raz pierwszy przyjechał na prośbę Marii Popiel - matki Zofii Radziwiłłowej, by poprowadzić organizowane przez nią rekolekcje dla nauczycieli. Z rodzinami Popielów i Radziwiłłów łączyły go więzy przyjaźni.

Czas pobytu profesorów w sichowskim pałacu wypełniały wspólne rozważania, dyskusje, analizy dzieł literackich. Po raz ostatni wszyscy w pełnym gronie spotkali się 3 sierpnia 1940 roku. Następnego dnia Zofia i Krzysztof Radziwiłłowie zostali aresztowani przez gestapo. Najpierw trafili do więzienia w sandomierskim zamku, potem do obozów koncentracyjnych. Zofię na siedem miesięcy osadzono w Ravensbruck, Krzysztof odzyskał wolność dopiero w maju 1945 roku. Przeżył piekło Buchenwaldu, Majdanka, Gross-Rossen i Mauthausen. Ocalał cudem.

Dom i majątek w Sichowie przeszły po wojnie na własność państwa. Piękny niegdyś pałac z czasem popadł w zupełną ruinę. Trudu jego odbudowy podjęli się kilka lat temu Stefan i Dominique Dunin-Wąsowiczowie. Stefan jest wnukiem Zofii i Krzysztofa Radziwiłłów.

*Otwarcie wystawy poświęconej pobytowi krakowskich profesorów w Sichowie.
Przemawia ZOFIA Z RADZIWIŁŁÓW SKÓRZYŃSKA.
Z lewej DOMINIQUE i STEFAN DUNIN WĄSOWICZOWIE.*

Odrestaurowany pałac mieścił będzie bibliotekę noszącą imię ostatnich przedwojennych właścicieli tego miejsca.

Prace remontowe ciągle jeszcze trwają, jednak główne skrzydło dawnej rezydencji już wygląda tak, jak w czasach świetności. To właśnie w jego wnętrzu urządzono wystawę poświęconą dziejom pobytu krakowskich profesorów w Sichowie. Na jej uroczyste otwarcie w minioną sobotę zjechali przedstawiciele władz samorządowych, środowisk naukowych i duchowieństwa. Obecni byli także Zofia z Radziwiłłów Skórzyńska i Stanisław Radziwiłł — dzieci dawnych właścicieli Sichowa. Ordynariusz diecezji sandomierskiej, ks. bp Krzysztof Nitkiewicz, odprawił mszę w intencji rektora Michalskiego i pozostałych naukowców. Ekspozycja przygotowana została wspólnie z Biblioteką Jagiellońską, którą reprezentował na ceremonii otwarcia jej dyrektor prof. Zdzisław Pietrzyk.

Źródło: Tygodnik Nadwiślański nr 35 (1529); 02.09.2010r. Rafał Staszewski

Gmina Rytwiany - www.rytwiany.com.pl/index.php?newsid=801